

Стратегии за обучаване на учителите как да преподават за риска

Настоящата фактологична справка се основава на резултатите от доклад, описващ примери за преподаващи и бъдещи учители, които получават обучение по безопасност и здраве при работа (БЗР) или относно това как да преподават за риска⁽¹⁾. В идеалния случай всички учители следва да преминават обучение по БЗР в хода на професионалната си кариера, а също и за това как да вместват образованието за риска в ежедневната си работа.

Трудно е да се намери подходящо място за обучението по въпросите на риска в училищните програми, но анализът на конкретни случаи сочи, че още по-трудно е то да се включи в учебните програми за бъдещи учители. Случаите обаче представят различни подходи и методи, които могат да бъдат разгледани или доразвити. Те показват, че успехът зависи от прилагането на прагматичен подход, който е чувствителен към нуждите и условията в училищата и курсовете за бъдещи учители. Те също така представят стойността на обучение, при което се подкрепя подход, „който включва цялото училище“, обединяващ предоставянето на обучение за риска с управление на БЗР с цел осигуряване на безопасна и здравословна работна и учебна среда. Развиването на съответните партньорства и привличането към каузата на всички основни заинтересовани лица ще бъде особено важно, както и продължаването на споделянето на практики и опит.

Един от проблемите, посочени в примерите, е надеждността на индивидуалния контакт за включване на обучението за риска. Също така възникват проблеми, ако обученията са само еднократни и не са част от редовни организирани събития. Проектите трябва да станат устойчиви, превръщайки се в част от всеобхватна последователна стратегия.

Разработване на стратегия

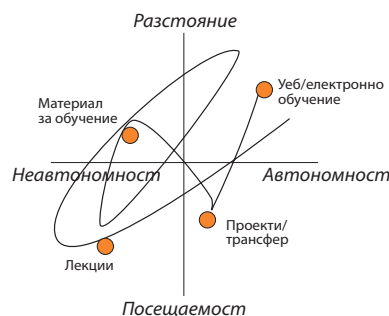
Случаите предполагат, че подобна стратегия може да включва следното:

© Susanne Ulk

(1) „Обучаване на учителите как да преподават за риска — Примери за включване на БЗР в програмите за обучение на учители“ (http://osha.europa.eu/en/publications/reports/teachers-training-risk-education_TE3111358ENN/view)

- обучението като част от подход, „който включва цялото училище“, обединяващ обучение за риска и насърчаване на по-доброто управление на БЗР в училищата, включително превръщането на БЗР в част от ежедневната работа на всички учители, в култура на безопасност в училище, която насърчава тяхното участие и активно ги ангажира;
- обучението на всички бъдещи учители да включва основна информация за БЗР в училищата и начини за интегриране на обучението за риска в тяхното ежедневно преподаване;
- всички учители да получават инструктаж за БЗР като част от тяхното въвеждане при пристигане в училище — включване на обучение за риска за ученици;
- главните учители да преминават допълнително обучение с цел натрупване на специални познания за управление на БЗР и за включване на обучението за риска в ежедневния училищен живот;
- предоставяне на допълнително обучение за други учители в зависимост от тяхната преподавателска специализация с оглед получаване на специални познания за БЗР и обучение за риска, плюс разглеждане на възможността за определяне на даден персонал за отговорници, които да имат за задача да разпространяват информация и да мотивират останалите;
- определяне на цели за минимален брой учители, преминали специално обучение;
- свързване в мрежа на училища и отговорници по БЗР/обучение за риска:
  - за да се помогне на останалия персонал да бъде в крак с новостите — тъй като училищата често са затруднени в това отношение,
  - за споделяне и обмяна на опит;
- сътрудничеството и участието на широк кръг от заинтересовани лица, сред които:
  - образователни органи, органи, отговарящи за учебната програма, и институти, предоставящи обучението за бъдещи учители,
  - други организации, чиято цел на дейност може да е свързана с обучение за риска (преподаватели по здравни въпроси, органи за превенция на злополуки и пътна безопасност, спортни органи),

- Комбиниране на присъствие и станционно обучение
- Оптимизиране на традиционната и основаната на мултимедии учебна среда
- Комбиниране на автономно и неавтономно учене
- Развитие на компетенции въз основа на професионален опит

- професионални учителски органи и профсъюзи;
- определяне на взаимодействия и начини за обучение на учители с минимално прекъсване;
- предоставяне на специфична подкрепа, информация и инструменти за училищата с цел създаване на здравословна и безопасна среда за обучение и работа, така че въпросите за здравето и безопасността да се приемат като такива с основно значение както за учителите, така и за учениците.

Определяне на учебни цели

За да се обсъжда която и да било стратегия за обучение с други субекти, например с образователни органи или колежи за обучение на бъдещи учители, е важно да са ясни учебните цели, които ще бъдат включени в това обучение. Въз основа на случаите учебните цели за обучение на всички учители, занимаващи се с общо преподаване в начални и средни училища, могат да се насочат към:

- придобиване на познания и умения за включване на обучението за риска в тяхната ежедневна преподавателска работа;
- оформяне на основни възгледи и познания във връзка с тяхната собствена безопасност и здраве при работа — т.е. БЗР в училища; и
- придобиване на познания и умения, за да са в състояние да дават положителен принос за своето собствено здраве и безопасност в училище и за това на останалите.

Осигуряване на съответни и подходящи ресурси за обучение

В предишни доклади на EU-OSHA относно включването на БЗР в образованието беше отбелязано също така, че трябва да бъдат разработени и предоставени на училищата и колежаите съответните ресурси за обучение, за да се подпомогне стратегията за включване на обучението за риска в учебния процес. Това се отнася и за обучението за учители. Анализите на конкретни случаи сочат, че като част от стратегията за обучение на учители следва да се разгледат различни ресурси и подходи за обучение на учители.

Ресурсите за обучение включват:

- брошури за учители-стажанти;
- брошури за учители, постъпили наскоро на дадено работно място;
- ресурсни пакети за преподаватели;
- ресурси за обучение на учители за предоставяне на каскадно обучение;
- ресурси за учители за предоставяне на каскадни инструкции и обучение на други учители;
- материали за самостоятелно обучение за работа с ученици в клас.

Методите и подходите за обучение включват:

- варианти за самообучение, по-специално електронно обучение и/или интерактивни компактдискове;
- смесено учене — комбинация от дистанционно онлайн обучение и обучение чрез контакт, например чрез семинари;
- методи за активно учене, където учителите използват своите собствени познания — особено важно, тъй като това ще бъде подходът за преподаване на учениците в клас;
- както и други области на професионално обучение, включително препратка към собствената БЗР на учителите в курсове за учители-стажанти;
- ясно свързване на обучението на учителя с изпълнението на учебната програма.

Сред другите въпроси, свързани с обучението, са:

- обсъждане на нуждите от обучение за учители при пробно предоставяне на ресурси за работа в клас;
- разглеждане на възможностите за общо обучение, като например обучение, свързано със здравно образование, обучение по пътна безопасност, физическо възпитание и обучение за риска;
- проучване как да бъде получена основната информация и да бъдат придобити умения от страна на учителите във възможно най-кратки срокове;
- свързване на обучението с кариерното развитие чрез акредитация, предоставяне на удостоверения, признаване на придобити умения за управление на БЗР и т.н.;
- предоставяне на допълнителна подкрепа за училища при извършване на оценки на риска и управление на здравето и безопасността при работа; и
- включване на оценка на проекти, програми и методи за обучение.

- Подходът на Органа за здраве и безопасност на Ирландия включва: електронно обучение (общо за главни учители и учители, конкретно за учители, преподаващи технологии и науки); летни онлайн курсове за начални учители; ресурси за работа в клас за учители; електронно обучение за ученици; събития и конкурси; и насоки и подкрепа за управление на БЗР в училищата.
- Инициативите в Дания включват мрежа от учители, назначени за отговорници по БЗР в училищата, и специализирани курсове за учители на различни образователни нива.
- Полша включва учителите в планирането на национален творчески конкурс по БЗР, помагайки им да развият своите познания.
- Финландия се стреми да има по двама учители във всяко училище, преминали здравно обучение, като благосъстоянието на работното място е било включено в темата на обучение.
- Германските проекти включват мултимедийно обучение за преподаватели чрез телеконферентна връзка и партньорства със спортни организации за разработване на обучение за учители по високорискови спортове.
- В Съединените щати за обучение на учители за провеждане на курс по БЗР на ученици се използва тричасов семинар.

Допълнителна информация

Докладът е наличен на английски език на уебсайта на EU-OSHA: http://osha.europa.eu/en/publications/reports/teachers-training-risk-education_TE3111358ENN/view

Настоящият документ е достъпен на 24 езика на адрес:

<http://osha.europa.eu/bg/publications/factsheets>

Уебстраница на EU-OSHA за включване на БЗР в образованието:

<http://osha.europa.eu/en/topics/osheducation>

Европейска агенция за безопасност и здраве при работа

Gran Via, 33, 48009 Bilbao, ИСПАНИЯ

Тел. +34 944794360, факс +34 944794383

Ел. поща: information@osha.europa.eu

© Европейска агенция за безопасност и здраве при работа.

Възпроизвеждането е разрешено при посочване на източника.

Printed in Belgium, 2012 г.